

LEERDAM VIANEN ZEDERIK

Jaarstukken 2018

Bedrijfsvoeringsorganisatie

Vijfheerenlanden

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	2
Inleiding	3
Leeswijzer	4
Jaarverslag 2018.....	5
Programmaverantwoording	6
Programma 1: Bouwen van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.....	7
Programma 2: Afronding lopende collegeprogramma's	10
Programma 3: Uitvoeren bedrijfsvoeringstaken	12
Financiën.....	15
Paragrafen	18
Paragraaf 1: Weerstandsvermogen	19
Paragraaf 2: Onderhoud Kapitaalgoederen	20
Paragraaf 3: Financiering	21
Paragraaf 4: Bedrijfsvoering	22
Jaarrekening 2018	24
Grondslagen.....	25
Balans per 31 december 2018	28
Toelichting op de balans per 31 december 2018	29
Overzicht baten en lasten jaarrekening 2018.....	31
Toelichting op de baten en lasten jaarrekening 2018	32
Taakvelden.....	36
OVERIGE GEGEVENS	37
Bijlage 1: Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)	38
Vaststellingsbesluit	39

INLEIDING

Aan de leden van de raad,

Hierbij treft u de jaarstukken over 2018 aan van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden. De begroting 2018 van de BVO Vijfheerenlanden is vastgesteld door het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Het Vijfheerenlandenberaad heeft toen kennis genomen van de begroting van de BVO en de mogelijkheid gekregen daarop een zienswijze uit te brengen. Daar is geen gebruik van gemaakt.

De BVO Vijfheerenlanden is per 1 januari 2019 conform de Wet algemene regels herindeling (de Wet Arhi) automatisch komen te vervallen, van rechtswege ontbonden. Dit, omdat de drie de in de BVO samenwerkende gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik zijn gefuseerd tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Dit laat onverlet dat de BVO Vijfheerenlanden nog wel het jaar 2018 inhoudelijk en financieel moet afsluiten. Dit gebeurt aan de hand van de nu voorliggende jaarstukken. Omdat er nu geen sprake meer is van een BVO, vindt vaststelling van deze stukken plaats door u, de raad.

Twee keer in 2018 rapporteerden de gezamenlijke colleges van Leerdam, Vianen en Zederik aan de drie raden over de uitvoering van de BVO begroting. Dit gebeurde aan de hand van bestuursrapportages (beraps) waarin zowel de beleidsmatige als de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2018 werden beschreven.

De jaarrekening sluit met een positief saldo van € 1,572 miljoen. Dit positieve saldo wordt vooral verklaard door incidentele factoren. Deze worden in het onderdeel financiële samenvatting en in het onderdeel jaarrekening nader toegelicht.

Het college van burgemeester en wethouders,

secretaris,
N. (Nanette) van Ameijde-Poortman

burgemeester,
S. (Sjors) Fröhlich

LEESWIJZER

De jaarstukken 2018 bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- een hoofdstuk financiën;
- de paragrafen.

De jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans en de toelichting;
- het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- een (verplicht) overzicht met de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De financiële toelichtingen en de mate van financiële specificatie in deze jaarstukken zijn (net als in de jaarstukken 2018 van de voormalige gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik) meer op hoofdlijnen, dan u bij de jaarstukken van de voormalige gemeenten gewend was. Dit is gebeurd vanuit overwegingen van doelmatigheid. De focus heeft gelegen op resultaatbepaling en op de kwaliteit van de balans. Dit, om zodoende een kwalitatief goede basis te verkrijgen voor de openingsbalans van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Inhoudelijk is geprobeerd tot een complete verantwoording te komen. Financieel is deze verantwoording echter beperkt tot hoofdlijnen, en daarbij vooral gericht op de toelichting van afwijkingen. Onze focus ligt immers op de toekomst en minder op een uitgebreide financiële afrekening van het verleden.

JAARVERSLAG 2018

PROGRAMMAVERANTWOORDING

De jaarstukken 2018 van de BVO Vijfheerenlanden bevatten drie inhoudelijke programma's. De programma's zijn een weerspiegeling van de opgave waar de BVO Vijfheerenlanden in 2018 voor stond:

1. De opbouw van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden;
2. Ondersteuning aan de drie gemeentebesturen om het vastgestelde beleid en projecten conform de programma's in de lokale begroting uit te voeren;
3. De bedrijfsvoeringstaken van de drie gemeenten uitvoeren.

Programma 1: Bouwen van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden

Wat wilden we bereiken?

Doelstelling 1: Bestuurlijke herindeling per 1-1-2019

Naar verwachting vindt op 1 januari 2019 de bestuurlijke fusie plaats van de gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen tot de gemeente Vijfheerenlanden. Om het herindelingsproces optimaal en succesvol te laten verlopen is gekozen voor een ambtelijke fusie.

Daardoor is het mogelijk om al in 2018 in de besturing/aansturing 'als ware het één gemeente' te werken, door zowel colleges als gemeenteraden.

Doelstelling 2: Uitrollen strategie gemeenschappelijke regelingen

In 2017 is een strategie ontwikkeld om op verantwoorde wijze de samenwerkingsvormen die de huidige gemeenten nu hebben in te passen in de gemeente Vijfheerenlanden.

Doelstelling 3: Beheersing van organisatiekosten BVO en frictiekosten Vijfheerenlanden

Voor de VHL-gemeenten is de bedrijfsvoeringsorganisatie een budgettair neutrale transitie. De bestaande gemeentelijke budgetten zijn samengevoegd en ongewijzigd in de BVO Vijfheerenlanden ingebracht. De BVO Vijfheerenlanden heeft daarnaast specifieke eigen kosten. Deze kosten hebben niet direct te maken met de drie gemeenten, maar drukken wel op de exploitatie. Dit zijn onder andere de kosten voor de kwartiermaker, accountant, fiscaal en juridisch advies e.d. De inschatting is dat hiervoor een bedrag van € 160.000 gereserveerd moet worden. Deze maken als geheel onderdeel uit van de projectbegroting 2017, maar lopen door in 2018.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit Voorbereiden bestuurlijke herindeling per 1-1-2019

Op 1 januari 2019 was de bestuurlijke herindeling en dus de gemeente Vijfheerenlanden een feit. De politieke partijen hebben in Vijfheerenlandenverband de campagne voorbereid voor de verkiezingen van 21 november jl. De drie afzonderlijke colleges hebben daarbij nauw samengewerkt om de overdracht naar één nieuw college zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dit heeft onder andere geresulteerd in een overdrachtdossier, dat aan alle partijen ter hand is gesteld en dat gebruikt is bij het opstellen van het coalitieakkoord.

Aan de hand van de bestuurs-productie-agenda (BPA) werd in 2018 de balans tussen gewenste en te behalen resultaten en beschikbare ambtelijke capaciteit gemonitord. De afweging van gezamenlijke financiële vraagstukken vond plaats in het kader van het Arhi overleg. Daar zijn elkaars financiële voornemens getoetst en beoordeeld.

Activiteit Uitrollen van de strategie gemeenschappelijke regelingen

De herindeling van de gemeente Vijfheerenlanden heeft consequenties gehad voor de provinciegrenzen van Zuid-Holland en Utrecht. Het gevolg daarvan was, dat ook de indeling van de wettelijke gemeenschappelijke regelingen (GR'en) moest worden aangepast. Het betreft de Veiligheidsregio 's Zuid-Holland Zuid (VrZHZ) en Utrecht (VRU), Omgevingsdiensten Zuid-Holland Zuid (OZHZ) en Utrecht (ODRU) en Gezondheidsdiensten (GGD Utrecht) en Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) in Zuid-Holland. In 2018 is overleg gevoerd met deze GR'en om zowel operationele (taakoverdracht) als financiële afspraken te maken over het in- en uittreden. Intern is hiervoor een projectteam in het leven geroepen, begeleid door een externe projectleider. Extern was er een begeleidingscommissie waarin de beide provincies en de drie gemeenten vertegenwoordigd waren onder voorzitterschap van het Ministerie van Binnenlandse zaken (BZK).

De in- en uittreding bracht financiële effecten met zich mee. In onderstaand overzicht zijn de werkelijke kosten 2018 voor in- en uittreding GR'en opgenomen:

Kosten		Dekking	
VRZHZ	4.846.205	Gemeente Zederik	1.899.202
OZHZ	1.740.500	Gemeente Leerdam	1.899.202
DG&J	4.061.890	Gemeente Vianen	1.899.202
VRU	742.663	Ministerie van BZK	2.500.000
ODRU	377.000	Provincie Utrecht	2.000.000
GGDrU	429.348	Provincie Zuid-Holland	2.000.000
Totaal	12.197.606	Totaal	12.197.606

In de jaarrekeningen van de gemeenten is voor het gemeentelijk deel een voorziening opgenomen. In de BVO zijn geen lasten en/of voorzieningen voor uittreedkosten opgenomen.

Binnen het budget van gemeentelijke frictiekosten hebben wij € 4,5 miljoen gereserveerd voor de in- en uittreedkosten. Ruim € 0,3 miljoen hiervan is betaald voor de uittreedkosten van de gemeente Zederik uit het Samenwerkingsverband heffen en waarderen (SVHW) waardoor er circa € 4,2 miljoen resteerde voor de in- en uittreedkosten van bovengenoemde GR'en.

Activiteit Beheersing van de kosten

Binnen dit programma zijn de in 2019 te maken frictiekosten van de drie gemeenten begroot en beheerst. Dit als directe consequentie van de doelstelling van de BVO (opgenomen in dit programma) om de totstandkoming van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden inhoudelijk en financieel goed voor te bereiden. Omdat het bij de hiervoor te maken frictiekosten in eerste instantie apparaats- en organisatiekosten betrof is er door de colleges en de raden voor gekozen om deze integraal onder te brengen in de BVO begroting.

Over het verloop van de frictiekosten is in 2018 twee keer aan het Vijfheerenlandenberaad en aan de raden gerapporteerd. In februari 2018 (waarbij een verantwoording werd gegeven van de frictiekosten 2017) en in september 2018 (waarbij bijstellingen werden doorgevoerd binnen het totaal van de in 2018 begrote frictiekosten).

Deze bijstellingen zijn budgettair neutraal doorgevoerd, waarbij een kostenreservering van € 4,5 miljoen euro werd gewaarborgd als bijdrage uit de frictiekosten aan de projectkosten, uittredingskosten (van gemeenschappelijke regelingen in de regio Zuid-Holland Zuid) en intredingskosten (van gemeenschappelijke regelingen in de provincie Utrecht). De budgettair neutrale bijstellingen 2018 zijn verwerkt in de tweede bestuursrapportage van de BVO en de drie gemeenten.

Omdat de frictiekosten 2019 al waren begroot bij de BVO is er na het duidelijk worden van de omvang van de in- en uittreedkosten van de GR'en (zie de hierboven staande toelichting) ervoor gekozen om ook deze via de BVO te betalen (en vervolgens door te belasten aan de drie voormalige gemeenten). Een belangrijke reden om dit ook te doen was het feit, dat de door de GR'en ingediende afrekeningen feitelijk ook niet meer waren te herleiden (en dus te specificeren) naar de drie voormalige gemeenten, en feitelijk ook waren gericht aan de gemeente Vijfheerenlanden in oprichting.

Welke ontwikkelingen waren te verwachten?

De eerder door de Minister aangekondigde inperking van de zogenaamde koepelvrijstelling, waarin gemeenten in een samenwerkingsverband diensten aan hun leden kunnen vrijstellen van btw, is medio 2018 gelukkig opgeschort. De inperking was door het vorige kabinet aangekondigd per 1 januari 2019, als direct gevolg van arresten van het Europese Hof. De inzet van het Kabinet is nu reparatie via Europese regelgeving. Als gevolg hiervan heeft het verwachte BTW nadeel van circa € 160.000 zich in 2018 niet voorgedaan. Dit BTW nadeel was onderdeel van de begrote frictiekosten 2018. Het hierdoor resulterende voordeel op frictiekosten is ingezet ter dekking van extra inhuur in het kader van frictie.

Wat waren de kosten?

nr.	Naam taakveld (x € 1.000)	Begroting voor wijziging 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Vershil 2018
0.4	Overhead	946	2.236	1.905	331
	Totaal lasten	946	2.236	1.905	331
0.4	Overhead	946	2.236	1.905	-331
	Totaal baten	946	2.236	1.905	-331
0.10	Toevoeging reserves	0	0	0	0
0.10	Onttrekking reserves	0	0	0	0
	Resultaat	0	0	0	0

Programma 2: Afronding lopende collegeprogramma's

Wat wilden we bereiken?

Doelstelling 1: De basis op orde

Vanuit een nieuw werkgeverschap en deels nieuwe mensen op nieuwe functies, stelt de BVO Vijfheerenlanden zich ten doel dat de 'going concern' van de drie gemeenten en de dienstverlening aan de klant normale doorgang vindt.

Doelstelling 2: Afronding lokale (investerings) programma's

De programma's in de lokale begrotingen laten voor 2018 nog een aantal nieuwe projecten en ontwikkelingen zien. Ook is 2018 het jaar dat de collegeprogramma's en coalitieakkoorden hun voltooiing naderen in opmaat naar de verkiezingen voor de nieuwe gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De basis op orde

Zoals bij programma 1 al is geconstateerd is het ene levensjaar van de BVO Vijfheerenlanden nuttig gebruikt. De werklocaties zijn eind 2017 aangepakt, wat vooral bij het Stadskantoor Leerdam tot een flinke verbetering van de functionaliteit heeft geleid. Ook is de ICT volledig vernieuwd en is het flexibele werken succesvol ingevuld. Beiden worden gewaardeerd door de medewerkers, alhoewel het werken op verschillende locaties als beperking voor de eenwording van de organisatie wordt ervaren. In 2018 is het grote aantal vacatures waarmee de BVO Vijfheerenlanden is begonnen, in snel tempo omlaag gebracht tot een meer acceptabele en minder risicovolle omvang. Door de inbesteding van niet-wettelijke taken (die tot en met 2018 door diverse gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd) neemt het aantal vacatures weer toe. Ook zal met ingang van 1 januari 2019 de groei nog verder toenemen door de effecten van het coalitieakkoord en de extra toegestane formatie bij de Kaderbrief 2019. Dat betekent dat werving & selectie ook in 2019 nog een belangrijk thema zal blijven. Veel nieuwe systemen zijn ingevoerd. Dat is gepaard gegaan met een aantal tegenvallers waardoor tijdelijk achterstanden ontstonden in 2018. Bijvoorbeeld bij het financieel systeem waardoor achterstanden ontstonden in facturatie en betalingen. Na de zomervakantie van 2018 zijn deze achterstanden ingelopen en zijn de werkvoorraden tot normale niveaus teruggebracht. Bij de telefonie was een intensief (escalatie)traject met de leverancier nodig om te komen tot een werkend systeem. Meer dan de helft van de aanneemsom is door de leverancier als schadeclaim geaccepteerd en betaald. Van deze telefonieproblemen heeft ook onze dienstverlening en dus geloofwaardigheid te lijden gehad. Een aantal keren - vooral voor de zomervakantie 2018 - zijn wij als gevolg van de telefonieproblemen onvoldoende bereikbaar geweest voor onze inwoners en bedrijven. Het aantal storingen is nu verwaarloosbaar klein. Op basis van de laatste gegevens blijkt dat onze telefonische bereikbaarheid op het niveau ligt dat in het dienstverleningsconcept is afgesproken. Met betrekking tot de dienstverlening in de openbare ruimte constateren we dat nog meer verbetering in de afhandeling van klachten voor wat betreft de doorlooptijd niet meer nodig is. Daarom richten de teams zich nu op de kwaliteitsbeleving. Daarover wordt in 2019 gerapporteerd. Voor wat betreft de afhandeling van allerlei zaken (vragen, verzoeken, vergunningen) maken wij gebruik van het Zaaksysteem. In dit systeem kan ook worden gevolgd hoe het staat met de (tijdigheid van de) afhandeling. Om de tevredenheid van de inwoners te kunnen meten in eind 2018 het meetinstrument Enalyzer aangekocht, waarmee vanaf maart 2019 de inwonertevredenheid wordt gemeten. Ook zijn nu voor alle drie de (inmiddels voormalige) gemeenten zogenaamde digitale burgerpanels ingesteld, die gekoppeld zijn aan WaarStaatJeGemeente.nl.

Afronding lokale (investerings) programma's

In de jaarstukken van de drie voormalige gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik wordt een verantwoording gegeven van de in 2018 gerealiseerde resultaten.

Indicatoren

Landelijke prestatie indicatoren

Naam	Eenheid	Bron	2018			
			Leerdam	Vianen	Zederik	Landelijk
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,24	7,65	5,38	n.v.t.
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,79	6,59	4,52	n.v.t.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 469	€ 291	€ 526	n.v.t.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externe	Eigen begroting	6,1%	5,0%	5,8%	n.v.t.
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	Nieuw	13,2%	12,4%	n.v.t.

Eigen prestatie indicatoren

In de jaarstukken 2018 van de voormalige gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik staan de inhoudelijke indicatoren per taakveld opgenomen. In de nu voorliggende jaarstukken van de BVO wordt inzicht gegeven in die prestatie-indicatoren die betrekking hebben op de apparaatskosten. Vanaf 2019 zal de gemeente Vijfheerenlanden ook aanvullende prestatie-indicatoren gaan gebruiken. Daarbij wordt onder meer aangesloten bij het VNG initiatief Vensters op bedrijfsvoering.

Welke ontwikkelingen waren te verwachten?

Het jaar 2018 heeft in het teken gestaan van de harmonisatie van processen binnen de organisatie. Een voorbeeld hiervan is onder andere de legesverordening. Dit alles vanuit het perspectief van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.

Wat waren de kosten?

nr.	Naam taakveld x (€ 1.000)	Begroting voor wijziging 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Verschil 2018
0.4	Overhead	14.107	14.991	16.962	-1.971
	Totaal lasten	14.107	14.991	16.962	-1.971
0.4	Overhead	14.107	14.991	15.118	127
	Totaal baten	14.107	14.991	15.118	127
0.10	Toevoeging reserves	0	0	0	0
0.10	Onttrekking reserves	0	0	0	0
	Resultaat	0	0	1.844	-1.844

Programma 3: Uitvoeren bedrijfsvoeringstaken

Wat wilden we bereiken?

Doelstellingen HRM

1. Beheerste opbouw van de organisatie
2. Concretiseren van de organisatiefilosofie 'Ons nieuwe werken'
3. Teams vereenvoudigen de werkprocessen

Doelstellingen I&A

1. Harmonisatie informatievoorziening, applicaties en digitale werkprocessen.
2. Digitale voorzieningen uitbouwen
3. Digitaal samenwerken
4. Flexibel tijd- en plaats onafhankelijk werken mogelijk maken.

Doelstellingen communicatie

1. Stevige inzet op interne communicatie onder het motto *Hart voor Vijfheerenlanden*.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteiten HRM

Beheerste opbouw van de organisatie

Met het oog op de fusie en herindeling was er tot en met 2017 bij de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik sprake van een vacaturestop. Voordeel van deze vacaturestop was dat de plaatsingsprocedure relatief soepel verliep. Er was een overschot aan functies beschikbaar, waardoor vrijwel iedereen op een passende, geschikte dan wel een gelijke functie geplaatst kon worden. Nadeel van de vacaturestop was dat de beoogde formatie van de drie gefuseerde organisaties een groot aantal onbezette plaatsen kende. Op een totale formatie van 346 fte bedroeg het aantal onbezette plaatsen in fte uitgedrukt 105,91. Eind 2017 is voortvarend gestart met de werving en selectie van nieuwe medewerkers. De inspanningen hebben er toe geleid dat het aantal onbezette plaatsen per 31 december 2018 38,66 fte bedroeg. Iedere vacature is in eerste instantie intern aangeboden. Hierdoor konden er in 2018 21,23 fte intern worden ingevuld. Via externe werving werd 51,23 fte ingevuld. Er viel door vertrek van medewerkers in totaal weer 11,77 fte vrij. Door diverse aanpassingen vervielen er in totaal nog ruim 4 fte. Als gevolg van aanpassingen in de organisatie, voortschrijdend inzicht, uittreding uit samenwerkingsverbanden, nieuw te vervullen taken, de uitwerking van het coalitieakkoord bedroeg het aantal onbezette plaatsen per 1 januari 2019 overigens weer ruim 73 fte. Ook in 2019 is er op het terrein van werving en selectie dus nog een stevige inspanning te verrichten.

Omdat er als gevolg van de vele vacatures gedurende het jaar 2018 voortdurend sprake was van een tekort aan menskracht waren we genooddaakt om op diverse plaatsen binnen de organisatie via inhuur van externen het tekort aan inzet te compenseren. De totale inhuur, bedroeg over 2018 circa 16% van het aantal FTE's.

Het gemiddelde ziekteverzuim bij de BVO bedroeg in 2018 6,11%. De hoogte van het verzuim werd voor een groot deel veroorzaakt door een aantal langdurige verzuimgevallen, die overigens in de meeste gevallen niet (direct) hun oorzaak vinden in de werkomstandigheden.

Tot twee keer toe is de stemming onder de medewerkers gepeild; de eerste keer met een informele barometer en de tweede keer door middel van een medewerkersonderzoek. Daaruit bleek dat medewerkers tevreden zijn over de werkinhoud, de vrijheid en de verantwoordelijkheid die ze krijgen en dat ze werken in een sfeer van vertrouwen. De werkdruk werd als te hoog ervaren. Daarbij komt ook de nieuwe organisatievorm - zelforganisatie - en de daarmee gepaard gaande rolneming, waarin de medewerkers meer ondersteuning nodig hebben om te kunnen groeien naar het in de Contourenschets opgenomen toekomstbeeld in 2021.

Er waren in 2018 ups & downs, maar terugkijkend mag worden geconstateerd dat de BVO het goed heeft gedaan. Ondanks alle extra administratieve handelingen (in verband met het hebben van vier administraties) blijkt het een verantwoorde keuze te zijn geweest om de ambtelijke organisatie een jaar eerder te laten fuseren. De overgang naar de bestuurlijke fusie is daardoor ondersteund. De komende jaren zal de ambtelijke organisatie zich verder ontwikkelen. De doelstellingen van de contourenschets Vijfheerenlanden zijn daarbij leidend.

Ons nieuwe werken

Vanaf januari 2018 is voortvarend van start gegaan met de zogenaamde transitie naar zelforganisatie, tijd- en plaatsonafhankelijk werken. Door middel van opleiding, training en vorming is fors geïnvesteerd in tijd en geld in de gewenste ontwikkeling van de teams.

Werkprocessen vereenvoudigen

Een aantal uitvoerende HRM taken is in het kader van zelforganisatie bij de teams neergelegd. Onder andere ter ondersteuning van de teams bij deze taken wordt een e-HRM systeem ingevoerd. Halverwege 2018 startte de organisatie met de voorbereiding tot de invoering van zo'n e-HRM-systeem. Electronic Human Resource Management betekent het ondersteunen van de HRM-activiteiten door gebruik te maken van internettechnologie. De technologie ondersteunt activiteiten tijdens de instroom (werving en selectie, aanstelling (waaronder het opstellen van het contract), bedrijfsmiddelen koppelen aan nieuwe medewerkers); doorstroom (ontwikkelplannen, interne mobiliteit, beoordelingen/evaluaties, belonen); uitstroom (vertrek medewerker) en verder kunnen alle administratieve processen (aanvragen/ goedkeuren en verwerken van mutaties) door e-HRM worden georganiseerd.

E-HRM gaat per 1 januari 2020 'live' en zal in het vervolg van 2020 en de volgende jaren verder in fasen worden uitgerold en daarmee een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het vereenvoudigen van de werkprocessen binnen onze organisatie.

Activiteiten I&A

Harmonisatie informatievoorziening, applicaties en digitale werkprocessen.

In 2018 is gewerkt aan de harmonisatie en digitalisering van applicaties en werkprocessen. De harmonisatie van de belangrijkste applicaties van de drie gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik is afgerond. Harmonisatie van digitale werkprocessen heeft het gehele jaar 2018 plaatsgevonden. Wijzigingen ten gevolge van de overgang van de BVO naar één gemeente zijn doorgevoerd. Aan het einde van het jaar 2018 zijn een aantal databases van basisregistraties samengevoegd tot één database voor de nieuwe gemeente. Een deel van de harmonisatiewerkzaamheden die afhankelijk zijn van beslissingen van de nieuwe raad / college worden doorgevoerd in 2019.

Digitale voorzieningen uitbouwen

Op onderdelen wordt een aantal producten en diensten digitaal aangeboden waarmee klanten zelf zaken kunnen doen met de gemeente. Andere producten en diensten moeten nog worden doorontwikkeld.

De hiermee gemoeide investeringen zijn in beeld gebracht en voor het Informatisering deel in het overdrachtdossier opgenomen.

Digitaal samenwerken

In 2018 is ingezet op het digitale samenwerken intern. Ontwikkelingen op samenwerking met externe partijen en ketenpartners zullen vanaf 2019 vorm krijgen. Het is essentieel dat er voldoende capaciteit en budget beschikbaar is.

Flexibel tijd- en plaats onafhankelijk werken mogelijk maken.

In 2018 is Unified Communications (alle verschillende communicatieplatforms die beschikbaar zijn voor onze organisatie structureren en verenigen, waardoor communicatie tussen medewerkers veel makkelijker wordt) geïmplementeerd. Er moet nog een doorontwikkeling plaatsvinden voor het optimaal bereikbaar maken van collega's. Sociale innovaties zijn gefaciliteerd door het Intranet dat EIND 2018 in gebruik is genomen. De meeste werkplekken zijn flexibel ingericht en de mobility is verbeterd.

Activiteiten Communicatie

Stevige inzet op interne communicatie onder het motto Hart voor Vijfheerenlanden.

In 2018 is ons magazine Hart voor Vijfheerenlanden viermaal uitgebracht. Het is een magazine voor, door en over medewerkers. Teams, pop-up teams en collega's werken heel graag en enthousiast mee aan de inhoud van ons blad. Er is een denktank opgericht met medewerkers om samen na te denken over de onderwerpen. Een kernredactie werkt dit uit in artikelen.

JIP is inmiddels een onmisbaar onderdeel van ons digitaal en flexibel werken. Hier wordt dagelijks informatie gedeeld en het voorziet in een behoefte. Ook vind je er de communicatietoolkit, met praktische handvatten en het 'smoelenboek'. Een onmisbaar onderdeel van de positionering van de nieuwe gemeente is onze huisstijl. In 2018 is het nieuwe logo vorm gegeven. De campagne 'Wij zijn Vijfheerenlanden. Welkom!' is ontwikkeld, met als doel de gemeente Vijfheerenlanden helder en eenduidig over het voetlicht te brengen. Op 1 januari 2019 was de nieuwe website een feit, verscheen de gemeentepagina in een nieuw jasje en wapperde de Vijfheerenlanden vlag op onze locaties.

Indicatoren

Landelijke prestatie indicatoren

n.v.t.

Eigen prestatie indicatoren

De bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden heeft geen eigen prestatie-indicatoren, waarmee zij haar doelstellingen concretiseert, meetbaar maakt en verantwoord. Het jaar 2018 is gebruikt om deze ook voor de bedrijfsvoering van de gemeente Vijfheerenlanden te ontwikkelen. Deze zijn toegepast bij de interne managementrapportages (dashboards).

Welke ontwikkelingen waren te verwachten?

In 2018 is de toekomst van de ambtelijke huisvesting geen onderwerp van gesprek geweest.

Wat waren de kosten?

nr.	Naam taakveld x (€ 1.000)	Begroting voor wijziging 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Verschil 2018
0.4	Overhead	15.873	16.489	13.095	3.394
	Totaal lasten	15.873	16.489	13.095	3.394
0.4	Overhead	15.873	16.489	16.511	22
	Totaal baten	15.873	16.489	16.511	22
0.10	Toevoeging reserves	0	0	0	0
0.10	Onttrekking reserves	0	0	0	0
	Resultaat	0	0	-3.416	3.416

Financiën

Algemeen

De begroting 2018 van de BVO Vijfheerenlanden omvatte de bedrijfsvoeringstaken van de voormalige gemeentelijke organisaties van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik. Dat betekende ook dat al het personeel van de drie gemeenten (exclusief bestuurders, raadsleden en medewerkers van de Griffie) per 1 januari 2018 in dienst is getreden bij de bedrijfsvoeringsorganisatie.

In de begroting 2018 van de BVO zijn de voormalige gemeentelijke budgetten voor salarislasten; inhuur, opleidings- en overige personeelskosten; ICT (inclusief de aanwezig activa per balansdatum en de kredieten uit het investeringsprogramma); huisvesting (waaronder energie, onderhoud e.d. van de gemeentelijke organisatie, exclusief de activa van de drie gemeentehuizen); financiën; facilitaire zaken (kantine, kantoorartikelen, e.d.) en communicatie (PR, gemeentepagina, huisstijl, internet/intranet) opgenomen.

Daarnaast bevatte de begroting van de BVO Vijfheerenlanden ook budgetten voor de eigen bedrijfsvoering en een budget voor de voorbereiding voor de nieuwe gemeente. Dit betreft posten die tot en met 2017 werden aangeduid als 'projectbegroting' en 'frictiekosten'.

Alle begrote kosten van de BVO Vijfheerenlanden zijn doorbelast naar de drie gemeenten naar rato van de inbreng van lasten en baten met betrekking tot bedrijfsvoeringstaken. De begroting van de BVO Vijfheerenlanden sluit dus op nul.

Niet in de begroting 2018 opgenomen zijn alle baten en lasten direct behorende bij de taakvelden van de deelnemende gemeenten. Deze zijn opgenomen in de drie gemeentebegroting en worden in de jaarstukken van de drie gemeenten verantwoord. Daarvan zijn dus ook de doorbelaste kosten (naar rato van de gemeentelijke inbreng in de BVO) onderdeel.

Financiële uitgangspunten en kostenverdeling

De begrote gemeentelijke bijdragen (onder meer bedoeld ter dekking van de frictiekosten) waren kaderstellend voor het bestuur van de BVO Vijfheerenlanden en zijn binnen de begroting van de BVO Vijfheerenlanden verdeeld over een drietal programma's. Het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie stelde in 2018 twee bestuursrapportage op en zond deze aan de colleges en raden. Dat heeft geleid tot aanpassingen van de BVO Begroting.

Niet meer verwerkt in de begroting zijn de uitkomsten van de in- en uittredingskosten van de gemeenschappelijke regelingen. De definitieve overeenstemming hierover heeft immers pas na het begrotingsjaar plaatsgevonden. Deze uitkomsten zijn wel verwerkt in de Jaarstukken 2018 van de BVO. Over de verwachte omvang van deze kosten zijn het Vijfheerenlandenberaad en de drie raden overigens wel tussentijds geïnformeerd. De aan de in- en uittreding van gemeenschappelijke regelingen verbonden kosten zijn betaald door de BVO Vijfheerenlanden en vervolgens weer doorbelast naar de drie voormalige gemeenten. In de voorliggende jaarstukken van de BVO leiden deze kosten dus niet tot een financieel resultaat, maar wel in de jaarstukken van de drie voormalige gemeenten.

In 2018 was het bestuur van de BVO (samengesteld uit de burgemeesters en de wethouders financiën van de drie voormalige gemeenten) budgetverantwoordelijk. Zij hebben een volledig mandaat gegeven aan de directie om uitvoering te geven aan alle taken binnen de budgetten. Het bestuur heeft de directie tevens bevoegdheid gegeven om ondermandaat te verstrekken aan medewerkers of teams in de organisatie in het kader van budgetbeheer.

Een aanpassing van de begroting behoeftte vooraf instemming van de drie gemeenteraden en van de provincie Utrecht. De BVO Vijfheerenlanden stond in 2018 onder preventief financieel toezicht van de provincie Utrecht. Formeel viel de BVO Vijfheerenlanden overigens niet onder het preventief ARHI-toezicht. Maar met de financieel toezichthouders van de twee provincies is de afspraak gemaakt dat de ontwikkelingen binnen de BVO Vijfheerenlanden integraal zouden worden betrokken in het ARHI-toezicht dat voor de drie gemeenten van toepassing was.

Bij de vorming van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2019 is de BVO Vijfheerenlanden van rechtswege ontbonden. Alle budgetten en bezittingen van de BVO

Vijfheerenlanden zijn onderdeel geworden van de begroting en balans van de gemeente Vijfheerenlanden.

Financieel resultaat 2018 BVO Vijfheerenlanden

Het taakstellende uitgangspunt voor de begroting 2018 van de BVO Vijfheerenlanden was dat de lasten en baten van de BVO niet hoger mochten zijn dan de optelsom van de aan de bedrijfsvoeringstaken van de drie voormalige gemeenten verbonden lasten en baten. Binnen dit taakstellende uitgangspunt is de BVO ingericht en zijn kosten toegedeeld.

De jaarstukken 2018 van de BVO sluiten met een positief resultaat. Dus zowel op begrotingsbasis als op rekeningbasis is het gelukt om binnen het taakstellende uitgangspunt te blijven. Het financiële resultaat 2018 van de BVO Vijfheerenlanden is € 1,572 miljoen positief. Dit is als volgt verdeeld over de programma's:

nr.	Naam taakveld x (€ 1.000)	Begroting voor wijziging 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Verschil 2018
	Lasten				
	Opbouw Vijfheerenlanden	946	2.236	1.905	331
	Afronding lokale programma's	14.107	14.991	16.962	-1.971
	Bedrijfsvoeringstaken	15.873	16.489	13.095	3.394
	Totaal lasten	30.926	33.716	31.962	1.754
	Baten				
	Opbouw Vijfheerenlanden	946	2.236	1.905	-331
	Afronding lokale programma's	14.107	14.991	15.118	127
	Bedrijfsvoeringstaken	15.873	16.489	16.511	22
	Totaal baten	30.926	33.716	33.534	-182
	Totaal saldo baten en lasten	0	0	-1.572	1.572
0.10	Toevoeging reserves	0	0	0	0
0.10	Onttrekking reserves	0	0	0	0
	Resultaat	0	0	-1.572	1.572

Het voordelige resultaat van € 1,572 miljoen kan vooral worden verklaard door meevallers bij de materiële uitgaven, bij salarissen en inhuurlasten en bij de kapitaallasten.

Bij de materiële uitgaven is sprake van per saldo voordelen van € 0,852 miljoen doordat in 2017 en 2018 veel uitgaven in het kader van de modernisering van gebouwen en de vernieuwing van ICT ten laste van projectbudgetten zijn gedekt. Daardoor behoeften de budgetten van de BVO in 2018 niet altijd aangewend te worden. Daarnaast is er ook al sprake van het zichtbaar worden van sommige voordelen door schaalvergroting, bijvoorbeeld bij licentiekosten, de nieuwe ICT omgeving en de nieuwe papierloze wijze van werken.

Het per saldo nadeel van € 0,389 miljoen is gerealiseerd bij het geheel van salaris- en inhuurlasten (en de daarmee verbonden stelposten en inverdientaakstellingen). In 2018 is buitengewoon strak gestuurd op deze uitgaven. Doelstelling was om daarbij een nulresultaat te hebben, dus geen voordeel en geen

nadeel. Het uiteindelijke nadeel kan vooral worden verklaard door het feit dat medewerkers met een detacheringsovereenkomst nu in de eigen organisatie is geplaatst. Daarnaast is er een lagere onttrekking geweest aan de door de gemeente Vianen gevormde voorziening voor het verlofstuwmeer. Dit als gevolg van de getemporeerde afbouw hiervan.

Het per saldo voordeel op de post kapitaallasten van € 0,48 miljoen heeft vooral te maken met het feit dat bij investeringen pas in het jaar na de aanschaf gestart wordt met de eerste afschrijving. Overigens betreft dit afschrijvingen op activa die zijn achtergebleven bij de drie gemeenten c.q. die zijn geactiveerd bij de drie gemeenten, maar waarvan de kapitaallasten zijn begroot bij de BVO. Het betreft hierbij vooral investeringen in ICT. In eerste instantie was het de bedoeling om deze activa over te brengen naar de BVO. Gelet op het slechts eenjarige bestaan van de BVO is besloten om dit toch niet te doen. De betreffende kapitaallastbedragen zijn dan ook verrekend met de drie gemeenten.

Ten slotte is er een hogere bijdrage van de deelnemende gemeenten ontvangen. Dit als gevolg van overgedragen taken.

PARAGRAFEN

In de paragrafen wordt ingegaan op het beleid met betrekking tot de beheersmatige aspecten van de organisatie. In het besluit begroting en verantwoording (BBV) staat aangegeven welke paragrafen in de jaarrekening opgenomen moeten worden:

1. Weerstandsvermogen
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Financiering
4. Bedrijfsvoering

De volgende paragrafen zijn niet op de bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden van toepassing en worden dan ook verder niet toegelicht:

1. Lokale heffingen
2. Verbonden partijen
3. Grondbeleid

Vanzelfsprekend zijn deze drie paragrafen wel opgenomen in de jaarstukken van de drie voormalige gemeenten.

Paragraaf 1: Weerstandsvermogen

Vrije algemene reserve en weerstandsvermogen

De bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden betrof een tijdelijke organisatie die de overbrugging van een extra jaar richting bestuurlijke fusie mogelijk maakte. Besloten is om voor dat ene jaar voor de BVO geen eigen weerstandsvermogen te creëren en geen reserves aan te houden.

In de statuten van de gemeenschappelijke regeling BVO Vijfheerenlanden is vastgelegd, dat de deelnemende gemeenten de verantwoordelijkheid dragen om eventuele tekorten van de bedrijfsvoeringsorganisatie aan te vullen. In de drie gemeentelijke programmabegrotingen 2018 is dit in de risicoparagrafen opgenomen.

Dit betekent ook dat in 2018 een risico-inventarisatie specifiek voor de BVO Vijfheerenlanden niet is gemaakt. Dit is meegenomen in de risicoanalyse die in de opmaat naar de Programmabegroting 2019 van de gemeente Vijfheerenlanden is gemaakt en onder meer is opgenomen in het Overdrachtdossier en vervolgens ook in de Programmabegroting 2019.

Als onderdeel van de toelichting op het weerstandsvermogen is iedere gemeentelijke organisatie verplicht een aantal kengetallen te publiceren. Gelet op het voorgaande hebben deze kengetallen voor de BVO weinig toegevoegde waarde. Gelet op het verplichte karakter, worden deze echter toch hieronder weergegeven.

Kengetal	Realisatie 2018
Netto schuldquote	-4,69%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-4,69%
Solvabiliteitsratio	24,33%
Grondexploitatie	0,00%
Structurele exploitatieruimte	0,00%
Belastingcapaciteit	N.v.t.

Paragraaf 2: Onderhoud Kapitaalgoederen

ICT

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvan het nut zich over meerdere jaren uitspreidt. Voor de bedrijfsvoeringsorganisatie betreft dit investeringen in, aan de bedrijfsvoering gebonden, goederen. Het was de bedoeling om per datum van inwerkingtreding van de bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden alle ICT-activa van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik in 'eigendom over te dragen' aan de BVO Vijfheerenlanden. Hiervan is bij nader inzien afgezien. Dit met het oog ook op het slechts eenjarige bestaan van de BVO. De desalniettemin in de begroting 2018 opgenomen lasten voor kapitaalrente en afschrijvingen zijn voor zover noodzakelijk verwerkt in de BVO administratie, maar vervolgens afgedragen aan de drie gemeenten om te verrekenen met de desbetreffende bij hen ondergebrachte activa. In het ICT plan van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden zijn de benodigde middelen voor instandhouding van de gemeentelijke ICT geraamd.

Huisvesting

Huisvesting maakt eveneens onderdeel uit van de bedrijfsvoering, maar voor de activa verbonden aan deze taak is in 2017 al de keuze gemaakt om deze niet over te dragen aan de bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden. Het gaat hierbij om overdracht van onroerend goed en inventaris en om fiscale redenen is het nadelig om deze kapitaalgoederen (activa) in eigendom over te dragen. Wat betreft alle gemeentelijke huisvesting en vastgoed zal in 2020 een volledig geharmoniseerd en vernieuwd meerjarig onderhoudsplan worden opgeleverd.

Paragraaf 3: Financiering

Financieringsfunctie

De financieringsparagraaf gaat over het besturen, beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's.

De financieringsfunctie van de bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden kende een beperkte omvang. Er is geen eigen vermogen en er behoefde geen externe financiering aangetrokken te worden.

De financiering liep immers geheel via de bijdragen van de drie gemeenten; Leerdam, Vianen en Zederik.

Omdat de bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden ook geen vaste schulden had, is de renterisiconorm niet van toepassing geweest. Ook de kasgeldlimiet is niet overschreden.

Bijdrage gemeenten

In artikel 15 van de gemeenschappelijke regeling staat opgenomen dat de gemeenten er zorg voor dragen dat de bedrijfsvoeringsorganisatie te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te voldoen. De begroting, eventueel aangepast met de begrotingswijzigingen, is daartoe leidend. Om de lopende uitgaven te kunnen financieren is dan ook maandelijks een twaalfde deel van de begrote bijdragen, per gemeente opgenomen. Hiermee heeft de bedrijfsvoeringsorganisatie haar financiële verplichtingen kunnen voldoen.

In 2018 zijn ook investeringen gedaan. Om deze uitgaven te kunnen doen is eveneens een bijdrage van de drie gemeenten gevraagd. Ook hiervoor was de begroting(swijziging) leidend.

Het betalingsverkeer van de deelnemende gemeenten is hoofdzakelijk belegd bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Dit gold ook voor de bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden.

Renteomslag

Als onderdeel van de paragraaf financiering is iedere gemeentelijke organisatie ook verplicht inzicht te geven in de berekening en opbouw van het renteomslag percentage. Uit de bovenstaande toelichting wordt duidelijk dat er bij de BVO geen sprake was van externe financiering, anders dan door de drie deelnemende gemeenten, noch van geactiveerde bedrijfsmiddelen. Derhalve was er dus ook geen sprake van toepassing van een renteomslag percentage. De gewenste hoogte hiervan is in 2018 dan ook niet vastgesteld.

Paragraaf 4: Bedrijfsvoering

Bij de drie programma's is al veel bedrijfsvoeringinformatie opgenomen. Aanvullend daarop kan nog het volgende worden toegelicht.

Inrichting control

In de contourenschets Vijfheerenlanden wordt een onafhankelijke controlfunctie beschreven. In het organisatieontwerp van de BVO Vijfheerenlanden is dan ook plek ingeruimd voor een team Control, waarin deskundigheid op het gebied van informatieveiligheid; gegevensbescherming, privacy, inkoop, juridische control, financiën, interne controle en bestuurlijke processen is gebundeld.

De formatie van het team Control is in 2018 geleidelijk aan ingevuld, waarbij het accent van de inzet van medewerkers heeft gelegen op het ondersteunen van een aantal bedrijfsvoeringprocessen en het inrichten van de BVO Vijfheerenlanden en de control op de kostenbeheersing van de BVO. Dit als bijdrage aan het minimaliseren van de frictiekosten 2018 die onvermijdelijk verband hadden met het nog hebben van drie gemeenten en één bedrijfsvoeringsorganisatie. Ook is in 2018 gestart met het voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) door bijvoorbeeld het vaststellen van het Privacy beleid en het opstellen van het Register van verwerkingen.

Medio 2018 is ook gestart met het formuleren van uitgangspunten voor de inrichting van concerncontrol in een gemeentelijke organisatie met zelforganiserende teams. Dit organisatieprincipe is namelijk zo innovatief dat dit ook consequenties heeft op de wijze waarop concerncontrol moet worden ingericht. Dit heeft geleid tot een visie op control, die in het eerste helft van 2019 is getoetst bij de teams het College van burgemeester en wethouders. In de tweede helft van 2019 zal deze visie ook ter kennisname worden aangeboden aan de Auditcommissie.

Inkoopbeleid

In het Vijfheerenlandenberaad van november 2018 is het nieuwe en geharmoniseerde inkoopbeleid Vijfheerenlanden vastgesteld. Vervolgens is het beleid door de nieuw aangetreden raad van Vijfheerenlanden in haar eerste vergadering van 2 januari 2019 ook formeel van kracht verklaard door het intrekken van het inkoopbeleid van de drie oude gemeenten. In het nieuwe inkoopbeleid wordt meer gelegenheid gegeven aan het lokale en regionale bedrijfsleven om in te schrijven op overheidsopdrachten. Tevens zijn de gemeentelijke doelstellingen wat betreft social return (SROI) en duurzaamheid expliciet verwerkt. Om het interne inkoopproces van de medewerkers te uniformeren, te begeleiden en eenduidig te (kunnen) verantwoorden is tegelijkertijd een inkooptool met verwijzingen naar het nieuwe beleid in het zaaksysteem ontwikkeld. Het nieuwe beleid wordt in 2019 ingevoerd.

Dienstverleningsconcept

De kaders voor de dienstverlening van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden zijn opgenomen in het dienstverleningsconcept. In dit concept zijn onder andere servicenormen opgenomen voor de telefonie, het beantwoorden van e-mail en andere contactverzoeken van onze klanten, hoe wij omgaan met onze bereikbaarheid en welk gedrag wij vertonen. Het dienstverleningsconcept geeft aan waar wij willen staan in 2021 met onze dienstverlening.

Bereikbaarheid

De bedrijfsvoeringsorganisatie heeft op afspraak gewerkt vanuit de drie gemeentehuizen. Inwoners, ondernemers en andere klanten konden met ons in contact komen via de telefoon, digitaal via social media/e-mail/een contactformulier op de website of zij liepen binnen op een locatie naar de informatiebalie/receptie. We waren bereikbaar via onze oude algemene telefoonnummers, het nieuwe telefoonnummer en het aparte nummer voor het sociaal domein. De openingstijden voor de telefonie waren op werkdagen tussen 9:00-12:30 uur en van 14:00-17:00 uur met uitzondering van het sociaal domein. Het sociaal domein was tussen 9:00-12:30 uur bereikbaar voor alle vragen en van 12:30-17:00 uur voor spoedzaken die niet konden wachten tot de volgende werkdag. De medewerkers van het sociaal team waren overigens wel direct bereikbaar op hun eigen nummer tussen 9:00-17:00 uur. Duidelijk is geworden dat we problemen hebben ondervonden met onze bereikbaarheid als gevolg van een niet goed werkende telefooncentrale. Deze problemen zijn opgelost. Bij KPN is een substantiële

schadeclaim ingediend en deze is door KPN geaccepteerd en betaald. Het kunnen opnemen binnen 30 seconden (de responstijd) is voor de servicecentra niet haalbaar gebleken. Enerzijds werd dit veroorzaakt doordat we tussen 9:00-10:00 uur en tussen 14:00-15:00 uur te maken hadden met een wachtrij. Anderzijds werd vanuit het dienstverleningsconcept van de medewerkers ook verwacht dat zij de vragen van de inwoners/ondernemers direct beantwoordden als dat mogelijk was (niet onnodig doorverbinden), waardoor de gesprekstijden opliepen van 2,5 minuten naar meer dan 5 minuten. De servicenorm voor het aan de lijn krijgen van een medewerker die de vraag kan beantwoorden (binnen 2 minuten) werd daardoor overigens wel gehaald. De gewenste responstijd zal opnieuw onderzocht worden bij de inwoners aan de hand van de klantervaringsmetingen waarmee we vanaf medio 2019 zullen gaan starten.

Locatie onafhankelijk werken

Sinds 1 september zijn de medewerkers aan de burgerzaken balies op de drie locaties gaan rouleren. Afspraken voor Burgerzaken vonden plaats op het gemeentehuis van de eigen gemeente. Voor een geboorteaangifte in Vianen kon thuis een afspraak worden gemaakt.

Voor 2018 was het streven om 62 basisproducten digitaal te kunnen regelen. Uiteindelijk is dat met 46 basisproducten gelukt. Onze website zal nog doorontwikkeld worden na analyse van het bezoek aan de website, zodat de informatievoorziening nog beter aansluit op de behoefte van onze inwoners en andere belanghebbenden en de dienstverlening persoonlijker wordt via een eigen pagina voor de inwoner of ondernemer. Ook zijn in 2018 inwoners op de hoogte gebracht dat hun reisdocument of rijbewijs klaarlag om afgehaald te kunnen worden.

Om medewerkers te ondersteunen in het werk, is een kennisbank ingericht en voorzien van informatie. Tot slot zijn er voorbereidingen getroffen om facturen digitaal te kunnen verwerken zodat e-facturatie in 2019 mogelijk is.

Systemen en monitoring

Er is gewerkt met een zaakstelsel, waarin klantcontacten worden vastgelegd. In 2018 zijn nog niet alle vakspecifieke applicaties gekoppeld met dit zaakstelsel, zodat we nog niet hebben kunnen komen tot een geïntegreerd klantbeeld. Onze servicenormen v.w.b. de doorlooptijden van de gehele afhandeling van meldingen/aanvragen (wettelijke termijn) en het reageren op contactverzoeken (binnen 1 werkdag) en reactie op social media (binnen 4 uur) werden gemonitord en bevindingen werden teruggekoppeld aan de desbetreffende teams en netwerkmanager. Uit de analyse van ons zaakstelsel blijkt dat in de periode van 1 januari tot en met 31 december (exclusief sociaal domein) 46.311 zaken zijn geregistreerd, waarvan 33.713 zaken met een impact voor onze klanten. Van deze 33.713 zaken zijn er in totaal 32.848 afgehandeld. Bij 77,4% was dit binnen de geldende termijn voor dat proces, dat is een verbetering van 7,4% ten opzichte van de tweede bestuursrapportage.

Het sociaal domein werkte in 2018 met eigen applicaties. De complexiteit en ernst van de ondersteunings-/zorgvragen blijft toenemen als gevolg van bijvoorbeeld het langer moeten thuis wonen van onze inwoners en bij de meldingen van Veilig Thuis, financiële problemen, vechtscheidingen, gedragsproblemen bij kinderen, meldingen van kindermishandeling of huiselijk geweld. Deze toenemende problematiek zorgde voor het oplopen van de doorlooptijden en een hoge werkdruk in het sociaal domein.

JAARREKENING 2018

Grondslagen

Kaders

De kaders van de waarderingsgrondslagen zijn bepaald in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV) en de financiële verordening van de gemeente Leerdam. Dit laatste, omdat de gemeente Leerdam de grootste deelnemende gemeente van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden was.

Waardering van activa en passiva

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Lasten en baten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate opgenomen in het jaar waarin het dividend door de aandeelhoudersvergadering wordt vastgesteld en betaalbaar wordt gesteld. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

(Im)materiële vaste activa

Krachtens artikel 63 lid 1 BBV dienen alle activa, dus ook de immateriële vaste activa, te worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. De investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgingprijs. Ontvangen subsidies of bijdragen van het rijk, provincie of derden en ten behoeve van bepaalde investeringen gedane onttrekkingen aan reserves of voorzieningen zijn hierop in mindering gebracht. Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden geactiveerd en afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Deze zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (artikel 63, lid 1 BBV). De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten (artikel 63, lid 2 BBV). De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend (artikel 63, lid 3 BBV). Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering

van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Financiële vaste activa

Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Van een "deelneming" is krachtens artikel 1d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa, vorderingen en liquide middelen

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijging- c.q. vervaardigingsprijs of tegen marktwaarde indien deze lager is. Vorderingen zijn - onder aftrek van eventuele voorzieningen voor oninbaarheid - gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onderscheid wordt gemaakt tussen vorderingen op overheidslichamen en overige vorderingen. Onder de liquide middelen worden opgenomen de tegoeden in rekening courant bij bankinstellingen. De waardering hiervan is tegen verkrijgingsprijs.

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen bij het Rijk te stallen. Voor het bepalen van de overtollige middelen wordt een drempelbedrag berekend. Het drempelbedrag voor de BVO is € 250.000 en is gebaseerd op het begrotingstotaal van het verslagjaar. Dagelijks worden de standen gemonitord. Ondanks nauwgezet van betalingen en aantrekken van kasgeld is het in de praktijk moeilijk binnen de kaders te blijven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	212	116	81	44
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	38	134	169	206
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	30.926			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	30.926			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	19.105	10.526	7.494	4.083
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	212	116	81	44

Overlopende activa

In de balans worden onder de overlopende activa afzonderlijk opgenomen de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel en de overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

Eigen vermogen

In de balans worden de reserves onderscheiden naar de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten; bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is; kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie; de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (afvalstoffen- en rioolheffing).

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume; de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren; overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Balans per 31 december 2018

Hieronder treft u de balans van de BVO Vijfheerenlanden aan. Aangezien de balans van de BVO Vijfheerenlanden qua opzet eenvoudig is en alle vaste activa van de drie gemeenten in 2018 bij de drie gemeenten zijn achtergebleven en in de betreffende jaarstukken worden verantwoord, wordt in onderstaande balans zowel de hoofdingeling weergegeven als - waar nodig - de specificatie.

ACTIVA x € 1.000	31-12-17	31-12-18
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	0	0
Materiële vaste activa	0	0
Financiële vaste activa	0	0
Totaal vaste activa	0	0
Viottende activa		
Voorraden	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	0	6.259
• <i>Vorderingen: op openbare lichamen</i>	0	4.162
• <i>Vorderingen: schatkistbankieren met rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	0	2.021
• <i>Vorderingen: overig</i>	0	76
Liquide middelen	0	0
• <i>Bank- en giroaldi</i>	0	0
Overlopende activa	0	201
• <i>Overige nog te ontvangen bedragen</i>	0	0
• <i>Overige vooruitbetaalde bedragen</i>	0	201
Totaal viottende activa	0	6.460
Totaal Activa	0	6.460

PASSIVA x € 1.000	31-12-17	31-12-18
Vaste passiva		
Totaal eigen vermogen	0	1.572
• <i>Resultaat</i>	0	1.572
Totaal voorzieningen	0	0
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar	0	0
Totaal vaste passiva	0	1.572
Viottende passiva		
Totaal viottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar	0	4.049
• <i>Bank- en giroaldi</i>	0	334
• <i>Crediteurensaldo</i>	0	3.715
Overlopende passiva	0	839
• <i>Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume</i>		426
• <i>Overige vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen</i>	0	413
Totaal viottende passiva	0	4.888
Totaal Passiva	0	6.460

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Activa

Vorderingen: op openbare lichamen

Het bedrag van afgerond € 4.162.000 betreft vooral een vordering op de drie gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik wat betreft de bekostiging van de exploitatiekosten van de BVO Vijfheerenlanden. Ook is hier nog een vordering opgenomen op de Rijksoverheid voor een bedrag aan terug te vorderen BTW.

Vorderingen: schatkistbankieren met rentetypische looptijd < 1 jaar

Het bedrag van € 2.021.000 betreft een tijdelijk overschot per balansdatum van liquide middelen dat ingevolge de Wet verplicht schatkistbankieren is belegd bij het Rijk. Deze wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen boven een bepaald drempelbedrag aan te houden in de schatkist. Voor de BVO Vijfheerenlanden betrof het drempelbedrag een bedrag van € 250.000. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. (Onderdelen van) decentrale overheden mogen ongeacht de vormgeving dus geen bewaarfunctie voor publieke middelen vervullen. Die bewaarfunctie vervult de 's Rijks schatkist.

Overlopende activa: overige vooruitbetaalde bedragen

Het bedrag van € 201.000 betreft in 2018 ten behoeve van 2019 vooruitbetaalde bedragen. Dit betreft vooral contracten met een gebroken boekjaar (bijvoorbeeld van medio 2018 tot en met medio 2019)

Passiva

Resultaat

Het bedrag van € 1.572.000 (exact € 1.571.984) betreft de positieve uitkomst van de exploitatie (lasten en baten) van de BVO Vijfheerenlanden in 2018. De samenstelling van dit positieve resultaat wordt in het hierop volgende onderdeel van de jaarrekening toegelicht en is ook al toegelicht bij het onderdeel 'financiën' van het jaarverslag.

Crediteurensaldo

Dit bedrag van afgerond € 3.715.000 betreft eind 2018 ontvangen facturen van leveranciers, dienstverleners, gemeenschappelijke regelingen en de belastingdienst die betrekking hebben op het begrotingsjaar 2018 en die per balansdatum nog niet waren betaald. In de praktijk zijn al deze facturen begin 2019 betaald.

Overige vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen

Dit bedrag van € 839.000 betreft vooral diverse posten aan nog te betalen kosten en crediteuren. In dit bedrag is € 291.000 opgenomen voor lasten die betrekking hebben op de kosten en beloning van medewerkers. Deze hebben vooral betrekking op een voorziening voor verlofrechten, die geen jaarlijks gelijkblijvend karakter hebben.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen: huur- en leaseverplichtingen

Er zijn diverse verplichtingen aangegaan voor Vijfheerenlanden i.o. onderstaand is een overzicht hiervan opgenomen.

Crediteur	Levering	Looptijd	Opdrachtwaarde/verplichting
Totaal Centric IT Solutions	Coördinator, Data distributie en informatie	1-1-2021	22.650,- per jaar
	Burgerraken applicatie	31-12-2021	297.000,- Totale opdrachtwaarde
	Inkijklicentie	1-1-2021	5.500,- per jaar
	Key2 begraven	1-1-2024	60.000,- totale opdrachtwaarde
Totaal Oriessen	Inhuur personeel	31-12-2019	250.000,-
Totaal Schreuders Groen bv	Inhuur groenmedewerkers	31-10-2019	250.000,- per jaar
Totaal Raadstad Uitzendbureau	Inhuur personeel	1-3-2020	Geen vaste opdrachtwaarde. Schatting 200.000,- per jaar
Totaal IBMN, eu	Inkopen	na 01-03-2017 voor onbepaalde tijd	200.000,- per jaar
KPN BV	Unified Communication	30-11-2020	152.000,- Totale opdrachtwaarde
Totaal Lysias Advies B.V.	Inhuur ontvlechting WIL	31-12-2019	30.250,-
Totaal Yacht	Inhuur personeel	1-9-2020	Geen vaste opdrachtwaarde. Schatting 125.000,- per jaar
Totaal Baker Tilly Belf N.V.	Accountantswerkzaamheden	31-12-2019	100.000,- totale opdrachtwaarde
Totaal Gouw Informatie Technologie bv	BAG WKB WOZ en heffen	31-12-2021	387.000,- Totale opdrachtwaarde
Totaal Het Kontakt Edities bv.	Publicaties	31-12-2019	100.000,- per jaar
Totaal KPN Corporate Market BV	Telefonie	31-10-2020	20.500,- per jaar
Totaal Bureau Brug B.V.	Inhuur medewerker	31-12-2019	100.000,- per jaar
Totaal Mintab B.V.	Zaaksysteem	30-9-2022	80.000,- per jaar
Totaal DiaMen HR Professionals	Inhuur medewerker	1-2-2020	80.000,- per jaar
Totaal Roail	Ter beschikking stellen programmatuur	31-12-2021	180.000,- Totale opdrachtwaarde
Totaal KPN (Gemnet)	E-herkenning	1-12-2021	200.000,- per jaar

Overzicht baten en lasten jaarrekening 2018

nr.	Naam taakveld x (€ 1.000)	Begroting voor wijziging 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Vershil 2018
	Lasten				
	Opbouw Vijfheerenlanden	946	2.236	1.905	331
	Afronding lokale programma's	14.107	14.991	16.962	-1.971
	Bedrijfsvoeringstaken	15.873	16.489	13.095	3.394
	Totaal lasten	30.926	33.716	31.962	1.754
	Baten				
	Opbouw Vijfheerenlanden	946	2.236	1.905	-331
	Afronding lokale programma's	14.107	14.991	15.118	127
	Bedrijfsvoeringstaken	15.873	16.489	16.511	22
	Totaal baten	30.926	33.716	33.534	-182
	Totaal saldo baten en lasten	0	0	-1.572	1.572
0.10	Toevoeging reserves	0	0	0	0
0.10	Onttrekking reserves	0	0	0	0
	Resultaat	0	0	-1.572	1.572

Toelichting op de baten en lasten jaarrekening 2018

Algemeen

De baten en lasten van de BVO zijn ingedeeld in drie programma's. Bij het programma 'opbouw Vijfheerenlanden' betreft dit volledig incidentele lasten en baten, te weten frictiekosten die door de BVO Vijfheerenlanden zijn gemaakt om de totstandkoming van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2019 goed voor te bereiden en de daaraan verbonden verplichtingen (bijvoorbeeld wat betreft de kosten van toe- en uittreding tot en uit gemeenschappelijke regelingen) goed af te wikkelen en te verantwoorden. De overige twee programma's betreffen de door de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik in de BVO ingebrachte organisatiekosten. Dit betreft volledig structurele kosten. Deze zullen door de BVO Vijfheerenlanden in 2019 weer ingebracht worden in de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.

Overzicht van baten en lasten naar kostensoort

Omschrijving	Begroting 2018 na wijzigingen	Rekening 2018	Resultaat 2018
LASTEN			
Lasten BVO t.b.v. VHL gemeenten	300	92	208
Belastingen en verzekeringen	338	279	59
Kapitaallasten	927	446	481
Materiële uitgaven	4.708	3.896	812
Opleidingen & teambuilding	628	416	212
Overig	8	0	8
Overige personeelskosten	241	182	59
Salarissen en inhuur	26.566	26.650	-84
Totaal lasten	33.716	31.962	1.754
BATEN			
Bijdragen overheden t.b.v. BVO	32.888	32.789	-99
Belastingen en verzekeringen	0	1	1
Kapitaallasten	0	0	0
Materiële uitgaven	0	40	40
Opleidingen & teambuilding	0	0	0
Overig	178	353	175
Overige personeelskosten	0	5	5
Salarissen en inhuur	650	345	-305
Totaal baten	33.716	33.533	-183
Totaal saldo van baten en lasten	0	1.572	1.572

Toelichting baten en lasten naar resultaten per kostensoort

Het voordelige resultaat van € 1,572 miljoen is per saldo en op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

Lasten BVO t.b.v. VHL gemeenten (lasten) en Bijdragen overheden t.b.v. BVO (baten)

Onder deze posten zijn de verrekeningen verantwoord met een aantal gemeenschappelijke regelingen. Bij de baten zijn daarnaast ook de bijdragen van de voormalige gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik verantwoord ter dekking van de organisatie- en apparaatskosten van de BVO Vijfheerenlanden. Onder de baten is een hogere bijdrage van Leerdam en Vianen inbegrepen van € 131.000, dit bedrag was wel in de begrotingen van Leerdam en Vianen opgenomen maar niet in de BVO.

Belastingen en verzekeringen (lasten en baten)

Het per saldo voordeel op deze post wordt verklaard door een meevallende aanbesteding van een aantal verzekeringscontracten. Dit betreft onder meer de aansprakelijkheidsverzekering.

Kapitaallasten (lasten)

Het per saldo voordeel op deze post heeft vooral te maken met het feit dat bij investeringen pas in het jaar na de aanschaf gestart wordt met de eerste afschrijving. Overigens betreft dit afschrijvingen op activa die zijn achtergebleven bij de drie gemeenten c.q. die zijn geactiveerd bij de drie gemeenten, maar waarvan de kapitaallasten zijn begroot bij de BVO. Het betreft hierbij vooral investeringen in ICT. In eerste instantie was het de bedoeling om deze activa over te brengen naar de BVO. Gelet op het slechts eenjarige bestaan van de BVO is besloten om dit toch niet te doen. De betreffende kapitaallastbedragen zijn dan ook verrekend met de drie gemeenten.

Materiële uitgaven (lasten en baten)

Bij de materiële uitgaven is sprake van per saldo voordelen van € 0,852 miljoen doordat in 2017 en 2018 veel uitgaven in het kader van de modernisering van gebouwen en de vernieuwing van ICT ten laste van projectbudgetten zijn gedekt. Daardoor behoefden de budgetten van de BVO in 2018 niet altijd aangewend te worden. Daarnaast is er ook al sprake van het zichtbaar worden van sommige voordelen door schaalvergroting, bijvoorbeeld bij licentiekosten, de nieuwe ICT omgeving en de nieuwe papierloze wijze van werken.

Opleidingen & teambuilding (lasten)

Dit voordeel wordt vooral verklaard doordat de omvang van de budgetten voor vorming, opleiding en teambuilding is gebaseerd op de salarisbegroting. Deze is vanzelfsprekend weer gebaseerd op de omvang van de formatie. Door het grote aantal vacatures gedurende 2018 en de flinke werkdruk bij een groot deel van de organisatie zijn echter niet alle opleidingsbudgetten al aangewend.

Overig (baten)

Door niet geraamde huurinkomsten voor de locatie Meerkerk zijn de overige baten € 175.000 hoger uitgevallen.

Overige personeelskosten (lasten en baten)

Net als bij de post vorming en opleiding wordt de omvang van de deze budgetten gebaseerd op de salarisbegroting welke weer is gebaseerd op de omvang van de formatie. Door het grote aantal vacatures gedurende 2018 zijn derhalve ook deze budgetten deels niet aangewend.

Salarissen en inhuur (lasten en baten)

Het per saldo nadeel van € 0,389 miljoen is gerealiseerd bij het geheel van salaris- en inhuurlasten (en de daarmee verbonden stelposten en inderdientaakstellingen). In 2018 is buitengewoon strak gestuurd op deze uitgaven. Doelstelling was om daarbij een nulresultaat te hebben, dus geen voordeel en geen nadeel. Het uiteindelijke nadeel kan vooral worden verklaard door het feit dat medewerkers met een detacheringsovereenkomst nu in de eigen organisatie is geplaatst. Daarnaast is er een lagere onttrekking geweest aan de door de gemeente Vianen gevormde voorziening voor het verlofstuwmeer. Dit als gevolg van de getemporeerde afbouw hiervan.

Wet normering topinkomens topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Topfunctionarissen in dienst van instellingen die zijn ingesteld op basis van een wet of met een wettelijke taak (bijvoorbeeld gemeenschappelijke regelingen) mogen niet meer verdienen dan de wettelijk vastgestelde norm. In 2018 gold een salarisplafond van € 189.000. Voor de uitkering vanwege beëindiging van het dienstverband is de norm een maximumbedrag van € 75.000. In 2018 voldeed de BVO Vijfheerenlanden aan de norm. Voorts moet de BVO Vijfheerenlanden op grond van de wet normering topfunctionarissen (WNT) de bezoldiging melden van de directeur. Hiertoe dient onderstaande tabel. De directeur was in 2017 nog niet in dienst. De BVO is immers pas ingesteld per 1 januari 2018.

bedragen x € 1	N. van Ameijde-Poortman
Functiegegevens	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.089
Beloningen betaalbaar op termijn	17.794
<i>Subtotaal</i>	<i>126.883</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	126.883
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
bedragen x € 1	
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	
Dienstbetrekking?	
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	
Beloningen betaalbaar op termijn	
<i>Subtotaal</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Totale bezoldiging	

In de jaarrekening van elke gemeente wordt de volledige bezoldiging vermeld die de algemeen directeur vanuit de bedrijfsvoeringorganisatie (BVO) ontvangt. De directeur is in dienst van de BVO en de BVO betaalt de bezoldiging uit. De directeur verricht tevens (in functie van gemeentesecretaris) diensten voor de 3 gemeenten waarvoor kosten worden doorbelast. Uit de doorbelasting van de BVO aan de 3 gemeenten is niet te achterhalen welk deel van de doorbelaste kosten betrekking heeft op de vergoedingen voor het vervullen van de functie van gemeentesecretaris. Om praktische reden is in de jaarrekening van de individuele gemeenten de volledige bezoldiging opgenomen daar toerekening aan elk van de gemeenten niet op betrouwbare wijze kan plaatsvinden. Op deze wijze wordt transparantie gegeven over de bezoldiging die de WNT vereist zonder hoge administratieve lasten als gevolg van arbitraire toekenning aan elk van de gemeenten.

Incidentele baten en lasten (BBV 28c)

De BVO is maar voor één enkel jaar opgericht. Hieruit volgt dat alle baten en lasten voor In de jaarrekening een incidenteel karakter hebben.

Algemene Dekkingsmiddelen, overhead en VPB (BBV 27, 1b)

De BVO ontvangt van de deelnemende gemeenten een bijdrage voor de uitvoering van haar taken. Uit dien hoofde kent de BVO geen algemene dekkingsmiddelen. Voor wat betreft de verplichte toelichting overhead kan gesteld worden, dat de gehele jaarrekening voor de BVO louter bestaat uit kosten en opbrengsten voor "Overhead". Voor 2018 is voor de BVO geen vennootschapsbelasting verschuldigd. Uitgevoerde taken vallen niet onder de VPB-plicht of vallen onder een vrijstelling.

Onvoorziene uitgaven (BBV 28b) en mutaties reserves (BBV 28d)

De BVO had in 2018 geen budget voor onvoorziene uitgaven, zoals gesteld in artikel 28B van het BBV. Hieruit volgt dat deze post ook niet is aangewend.

Reserves zijn door de deelnemende gemeenten niet overgedragen aan de BVO. Daarom hebben zich ook geen onttrekkingen en stortingen voorgedaan.

Taakvelden

nr.	Naam taakveld	Begroting voor wijziging 2018	Begroting na wijziging 2018	Werkelijk 2018	Verschil 2018
0.4	Overhead	30.926	33.716	31.962	1.754
	Totaal lasten	30.926	33.716	31.962	1.754
0.4	Overhead	30.926	33.716	33.534	-183
	Totaal baten	30.926	33.716	33.534	-183
0.10	Toevoeging reserves	0	0	0	0
0.10	Onttrekking reserves	0	0	0	0
	Totaal saldo van baten en lasten	0	0	1.572	1.572

OVERIGE GEGEVENS

Bijlage 1: Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

In 2018 is de BVO Vijfheerenlanden namens de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik verantwoordelijk geweest voor de informatieveiligheid. De medewerkers van de gemeenten moeten kunnen beschikken over betrouwbare informatie om inwoners optimaal te kunnen helpen en adviseren. Bovendien moeten inwoners en bedrijven er op kunnen vertrouwen dat hun gegevens in goede handen zijn bij de gemeente. Een slechte beveiliging van informatie veroorzaakt niet alleen imagoschade, maar kan ook ingrijpende gevolgen hebben voor zowel de inwoners als onze eigen bedrijfsvoering.

Cyclus

In absolute zin is 100% (toekomstbestendige) informatiebeveiliging niet haalbaar. De dreigingen van vijf jaar geleden zijn anders dan de dreigingen van nu en die van vijf jaar in de toekomst. Informatieveiligheid is daarmee geen zaak van eenmalig beleid dat we over langere tijd uitvoeren, maar van een continu cyclisch proces op basis van de plan-do-check-act cyclus. Hierbij wordt elk jaar opnieuw gekeken naar de ontwikkelingen en risico's rondom informatieveiligheid en op grond daarvan wordt bepaald welke acties we moeten ondernemen. In 2018 is dit gebeurd aan de hand van de normen die landelijk zijn afgesproken in de vorm van de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG). Een belangrijk onderdeel van deze cyclus is de bewustwording in de organisatie. Hiervoor is in 2018 een actieplan opgesteld.

ENSIA

Verantwoordelijkheid over de BIG leggen we ieder jaar af via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit, kortweg ENSIA. Aan de hand van deze verantwoording wordt gekeken naar de verbeterpunten voor het volgende jaar. Mede door de fusie is er in 2018 voornamelijk gewerkt aan het handhaven van het bestaande niveau. Het harmoniseren van de werkwijze en processen van de drie gemeenten bracht voldoende andere uitdagingen met zich mee.

AVG

Een belangrijke ontwikkeling in 2018 is de inwerkingtreding van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De AVG heeft de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) vervangen. In het kader hiervan hebben we onder meer een register van verwerkingen aangelegd. Hierin hebben we bijvoorbeeld vastgelegd welke persoonsgegevens wij in welke processen verwerken, hoe lang we de gegevens bewaren en met welke organisaties wij de gegevens eventueel delen.

Incidenten

In 2018 hebben we ook te maken gehad met een aantal veiligheidsincidenten. Deze hebben te maken met de integriteit (kloppen de gegevens waar we mee werken?), beschikbaarheid (zijn gegevens ook beschikbaar als we ze nodig hebben?) en vertrouwelijkheid (kunnen alleen personen die hiervoor geautoriseerd zijn de gegevens inzien?). In 2018 hebben we vooral te maken gehad met incidenten die hun oorzaak hebben in de fusie van de drie gemeentelijke organisaties.

Incident 1	Aanwezigheid van, en onbevoegde toegang tot, gegevens op de archiefschijven van de oude gemeenten Actie: Rechtenstructuur aangepast en verwijdering van documenten.
Incident 2	Postproces intern en extern Actie: Postproces geëvalueerd en aangepast door de betrokken teams en aantal postbusnummers en antwoordnummers verminderd.
Incident 3	Toegang tot fysieke documenten Actie: Toegang beperkt bijvoorbeeld door middel van sloten plaatsen op papiercontainers.

VASTSTELLINGSBESLUIT

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Vijfheerenlanden, gehouden op 12-12-2019.

De griffier, De voorzitter,

Aan het algemeen bestuur van
Bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda

T: +31 (0)76 525 00 00
F: +31 (0)76 525 00 50

breda@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden te Leerdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018, uitgezonderd de effecten van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid', in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. het overzicht van baten en lasten over 2018;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. het overzicht taakvelden.

De basis voor ons oordeel

De basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid

De gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden is voor een bedrag van € 386.000 aan verplichtingen aangegaan die, waar dit wel vereist was, niet in overeenstemming met de Aanbestedingswet en Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn aanbesteed. De rechtmatigheidsfout overschrijdt het in de paragraaf "Materialiteit" genoemde percentage voor fouten.

De basis voor ons oordeel bij de jaarrekening

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader rechtmatigheid 2018 dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en het controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Vijfheerenlanden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 319.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoel in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen die groter zijn dan € 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Inhoudsopgave, inleiding en leeswijzer;
- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en paragrafen;
- Overige gegevens, waaronder bijlage 1: Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) en het vaststellingsbesluit.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid 2018.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader rechtmatigheid 2018, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en de omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 12 december 2019
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. B. Smeenk RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

